

Att underlätta kommunikation - vid tex kognitiva funktionsnedsättningar

Kognitiva nedsättningar som kan påverka kommunikation

En kognitiv funktionsnedsättning kan bero på flera saker än ålder, det kan vara något en föds med som dyslexi eller vara förvärvad som stroke. Det kan också bero på en sjukdom så som utmattningssyndrom eller multipel skleros. Kognitiv funktionsnedsättning kan helt enkelt uppstå i olika stadier av livet och av olika orsaker.

Vanliga kognitiva förmågor som påverkas

- Minne
- Uppmärksamhet
- Språk
- Beslutsfattande
- Problemlösning
- Navigering (Visiospatial)
- Kognitiv snabbhet

(Hämtat från [Kognitiva funktionsnedsättningar – Handledarguiden \(handledarguidenseniorerer.se\)](https://www.handledarguidenseniorerer.se) 2021-05-17)

Exempel på diagnoser som omfattar kognitiva funktionsnedsättningar

- Intellektuell funktionsnedsättning
- Autismspektrum tillstånd (AST)
- ADHD/ADD
- Dyslexi
- Dyskalkyli
- Hjärnskador/stroke
- Demenssjukdomar
- Psykiatriska sjukdomar
- Utmattningssyndrom
- Depression
- Trauma
- Stress

(Hämtat 2021-05-17 från [Microsoft PowerPoint - Vad \344r kognitiv funktionsneds\344ttning ho \[Skrivskyddad\] \(fub.se\)](https://www.fub.se))

Innan mötet – tänk alltid så här:

- Vad behöver jag göra för att hen ska förstå mig?
- Vad behöver hen ha tillgång till för att göra sig förstådd?

Att ha tillgång till

- Gott om tid!
- Papper och penna (eventuellt whiteboard)
- Resursmaterial som tex almanacka, VAS-skalor, **bilder**, **foton**, kartor.
Bildstöd är en fri resurs skapad av [DART kommunikations- och dataresurscenter](#) i arvsfondsprojektet [KomHIT](#). På webbplatsen www.kom-hit.se kan du hitta information och exempel på hur bildstöd kan användas i praktiken.
Kontakta bildstod@vgregion.se för support.

Underlätta förståelse – stödjande tekniker

De stödjande teknikerna används alltid som **komplement till naturligt tal** på en nivå som upplevs som **naturlig** för situationen. Lägg till mer efterhand som det behövs. Viktigt att återkommande under samtalet **verifiera** med patienten att hen förstått innan en går vidare.

1. Tal. Tydlig information. Inte för mycket på en gång.
2. Kroppsspråk och mimik.
3. Komplettera med skrift. Skriv tydliga **nyckelord**, tex tema/rubrik, frågor
4. Komplettera med teckningar. Rita enkla figurer/symboler
5. Använda resursmaterial

Underlätta för patienten att göra sig förstådd

1. Uppmärksamma patientens kommunikativa ledtrådar. Ge utrymme för reaktioner
2. Försäkra dig om att patienten har tillförlitligt ja-/nej-svar.
3. Försäkra dig om att patienten har sätt att svara. Tala? Peka på alternativ som du skrivit ner tydligt?
Skriva? Rita?
4. Verifiera. Viktigt att återkommande under samtalet sammanfatta och försäkra sig om att du förstått vad patienten velat förmedla.